

ГО «ЦЕНТР ЕКОЛОГІЧНИХ ІНІЦІАТИВ «ЕКОДІЯ»
а/с 32, Київ, 01133; ЄДПРОУ: 41210108
+380 44 357 7841; info@ecoaction.org.ua
вул. Євгена Коновальця, 36Е, Київ, 01133

04.08.2024 № 49

Міністерству економіки, довкілля та
сільського господарства України

Зауваження та пропозиції до проєкту
Стратегії розвитку циркулярної
економіки України до 2035 року

ГО «Екодія» розглянула проєкт розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії розвитку циркулярної економіки України до 2035 року», який був опублікований на [сайт](#) Мінекономіки.

Нижче просимо ознайомитися із зауваженнями та пропозиціями для удосконалення проєкту Стратегії та узгодження з іншими нормативно-правовими актами:

I. Уточнення щодо відходів тваринництва і побічних продуктів тваринного походження, не призначених до споживання людиною.

У межах тексту згадуються різні типи відходів, які стосуються сільського господарства: відходи тваринництва, агропромислові відходи, сільськогосподарські відходи тощо. **Просимо уточнити відповідні назви відповідно до Порядку класифікації відходів та Національного переліку відходів**, щоб не створювати різного трактування цих понять.

Відповідно до законодавства, існує різниця між відходами та побічними продуктами і ці питання повинні бути враховані у межах Стратегії. Звертаємо увагу щодо необхідності врахування у межах Стратегії питання покращення інфраструктури та спроможності щодо поводження з гноєм та іншими побічними продуктами тваринного походження, не призначених до споживання людиною.

Пропонуємо щодо поводження з побічними продуктами тваринного походження, не призначених до споживання людиною, додати такі заходи:

1. модернізація існуючих ветеринарно-санітарних заводів з утилізації побічних продуктів тваринного походження;
2. створення умов для нового будівництва типових потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною, на яких здійснюється утилізація залишків, зібраних з боєнь, туш або частин туш забитих, загиблих сільськогосподарських тварин, невідповідної молочної сировини (із залишками інгібіторів, антибіотиків тощо), що поліпшуватиме санітарний стан у громадах та забезпечуватиме розв'язання проблем

у сфері поводження з побічними продуктами тваринного походження, не призначеними для споживання людиною;

3. зменшення впливу тваринництва на стан навколишнього природного середовища і зміну клімату, зокрема, у частині підвищення ефективності управління гноєм та іншими побічними продуктами тваринного походження, не призначеними для споживання людиною, за принципами циркулярної економіки, збереження пасовищ і сіножатей, а також розроблення та реалізації заходів з адаптації до зміни клімату.

Вище наведені заходи відповідають [Постанові КМУ від 21 січня 2026 р. № 72 “Про затвердження Державної цільової економічної програми розвитку тваринництва на період до 2033 року”](#).

II. Уточнення щодо повної імплементації Директиви щодо захисту вод від забруднення нітратами з сільськогосподарських джерел (91/676/ЄЕС).

Частина, що стосується розроблення та прийняття нормативно-правових актів, необхідних для повної імплементації Директиви щодо захисту вод від забруднення нітратами з сільськогосподарських джерел (91/676/ЄЕС), пропонуємо уточнити наступним чином:

1. Прийняття [проекту Закону України №11486 «Про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами із сільськогосподарських джерел»](#).
2. Розробка та прийняття Програми дій для захисту вод від забруднення нітратами з сільськогосподарських джерел.
3. Проведення інформаційних заходів для поширення [Правил належної сільськогосподарської практики для фермерів, виробників та землекористувачів](#) в Україні, враховуючи принципи та інструменти циркулярної економіки у секторі сільського господарства.

Обґрунтування: для повної імплементації Директиви щодо захисту вод від забруднення нітратами з сільськогосподарських джерел (91/676/ЄЕС) вже були проведені відповідні заходи та прийняті нормативно правові акти, тому пропонуємо у Стратегії більш конкретно прописати відповідні заходи, які очікують бути імплементованими відповідно до вимог Директиви.

III. Уточнення щодо розвитку енергетичних культур та запровадження критеріїв сталості біомаси.

У межах Стратегії згадуються відповідні заходи:

- розширення строку договорів оренди земель сільськогосподарського призначення для вирощування енергетичних рослин до 20 років;
- ухвалено законодавчі зміни, що стимулюють довгострокове вирощування енергетичних культур для виробництва біопалива.

Звертаємо Вагу увагу, що перед впровадження заходів із стимулювання розвитку та вирощування енергетичних культур, першочерговим заходом повинен бути:

- запровадження критеріїв сталості для біопалив, біорідин та палив з біомаси.

Обґрунтування: Відповідні критерії повинні включати питання сталості щодо вирощування енергетичних культур та бути інтегрованими до відповідних заходів щодо подальшого стимулювання цього сектору. Це необхідно врахувати задля уникнення конфліктних ситуацій.

IV. Уточнення щодо радіоактивних відходів

Просимо уточнити і деталізувати, що розуміється під частиною “безпечна утилізація $\geq 98\%$ радіоактивних відходів”.

V. Додаткові пропозиції

Пропонуємо додати такі заходи:

- Розробка та прийняття правил використання дигестату (залишку після біогазових установок) як повноцінного органічного добрива.
- Розвиток інфраструктури для централізованого компостування сільськогосподарських відходів на рівні громад (ОТГ).
- Акцентувати увагу на створенні локальних «енергетичних спільнот» на базі ферм, де залишки виробництва забезпечують енергонезалежність громад чи підприємств.

З повагою

Заступниця виконавчого директора

Марія БЄЛКІНА